

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Гуманітарно-економічний факультет
Кафедра економіки, підприємництва та фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення Приймальної комісії
Бердянського державного
педагогічного університету
27 березня 2020

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з дисципліни
«Основи економічної теорії»

Освітній ступінь: бакалавр зі скороченим терміном навчання (прийом на перший курс) або з нормативним терміном навчання (прийом на другий (третій) курс) на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста

Спеціальності: 051 Економіка
072 Фінанси, банківська справа та страхування
073 Менеджмент
076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Бердянськ - 2020

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка.....	4
2. Зміст програми.....	5
3. Критерії оцінювання	8
4. Список рекомендованої літератури.....	9

1. Пояснювальна записка

Мета фахового вступного випробування для вступу на здобуття освітнього ступеня бакалавр: з'ясувати рівень теоретичних знань та практичних навичок вступників з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору вступників на навчання за освітнім ступенем бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного ступеня молодшого спеціаліста для спеціальностей 051 Економіка, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 073 Менеджмент, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність в межах вакантних місць ліцензованого обсягу.

Форма вступного екзамену – тестування.

Тест – це завдання стандартної форми, виконання якого дає можливість виявити рівень сформованості знань, умінь, навичок.

Загальна кількість завдань тесту – 90.

Час виконання тесту – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест з основ економічної теорії складається із завдань двох типів:

1. Завдання з вибором однієї правильної відповіді (№ 1–85). Завдання складається з основи та чотирьох варіантів відповіді, з яких лише один правильний.

2. Завдання відкритого типу з розгорнутою відповіддю (№ 86–90).

Приклад тестового завдання

35. До нематеріальних потреб належать потреби в:

1. одязі, житлі;
2. послугах освіти, медицини;
3. продуктах харчування, автомобілях;
4. правильна відповідь не наведена.

86. ВВП - це ....

Перелік навчальних предметів (тем), що виносяться на фахове вступне випробування:

1. Основи економічної теорії

Вимоги до відповіді вступника

Під час вступного екзамену вступник повинен показати:

а) чітке знання означень, економічних понять, термінів, формулювань правил, передбачених програмою;

б) вміння точно і стисло висловити думку в усній і письмовій формі, використовувати відповідну символіку;

в) наявність вмінь і навичок, передбачених державними стандартами, вміння застосовувати поняття, методи і факти при розв'язуванні практичних задач і вправ.

2. Зміст програми Основи економічної теорії

Тема 1. Загальні поняття економічної теорії

1. Предмет, структура, функції і методологія економічної теорії.
2. Виробництво і економіка
3. Ресурси і фактори виробництва.
4. Економічні системи, їх основні типи.
5. Проблема виробничих можливостей і ефективності економіки.

Тема 2. Економічна теорія товару та грошей

1. Товар та його властивості.
2. Теорія граничної корисності.
3. Гроші, їх сутність та основні функції.
4. Інфляція: сутність, причини та наслідки.

Тема 3. Власність та її роль в економіці

1. Сутність власності як економічної категорії.
2. Види форм власності.
3. Види організаційних форм підприємств.

Тема 4. Основи теорії попиту та пропозиції

1. Принцип раціональності в оцінці поведінки мікроекономічного суб'єкту.
2. Дія ринкового механізму.
3. Фактори, що впливають на зміну попиту та пропозиції.
4. Поняття еластичності. Види коефіцієнтів еластичності.
5. Контроль держави над цінами.
6. Виграш споживача і виграш виробника.

Тема 5. Основи теорії поведінки споживача

1. Класифікація благ.
2. Споживацькі переваги.
3. Залежність попиту від доходу. Криві Енгеля.
4. Бюджетні обмеження.
5. Вибір споживача.
6. Умови максимізації корисності споживача.

Тема 6. Конкурентні ринки

1. Типи ринкових структур.
2. Правило випуску продукції.
3. Поняття ринку досконалої конкуренції.
4. Визначення оптимального обсягу виробництва досконало конкурентної фірми в короткостроковому та довгостроковому періодах.
5. Сутність монополістичної конкуренції.
6. Визначення ціни і обсягу виробництва монопольно конкурентної фірми на

короткостроковий та довгостроковий періоди.

Тема 7. Неконкурентні ринки

1. Поняття олігополії.
2. Моделі поведінки фірм-олігополістів.
3. Ціноутворення за принципом «витрати плюс».
4. Визначення чистої монополії.
5. Бар'єри для вступу в галузь.
6. Визначення оптимальної ціни та обсягу виробництва.
7. Показники монопольної влади.

Тема 8. Недоліки ринкової системи

1. Поняття зовнішніх впливів.
2. Негативні зовнішні ефекти.
3. Позитивні зовнішні ефекти.
4. Способи корекції труднощів на ринку.
5. Теорема Коуза.
6. Суспільні блага. Проблема «безбілетника».

Тема 9. Макроекономічні показники та методи їх вимірювання

1. Макроекономічні суб'єкти та їх взаємодія.
2. Проста та повна моделі кругообігу продуктів і доходів.
3. Поняття валового внутрішнього продукту (ВВП) та валового національного продукту (ВНП).
4. Методи обчислення ВНП (ВВП).
5. Номінальний та реальний ВНП (ВВП).
6. ВНП та чистий економічний добробут.
7. Система пов'язаних макроекономічних показників.

Тема 10. Макроекономічна рівновага

1. Класична теорія макроекономічної рівноваги.
2. Кейнсіанський аналіз споживання та заощадження.
3. Проблема рівноваги інвестицій та заощаджень.
4. Модель кейнсіанського хреста.
5. Поняття інвестиційного мультиплікатора.
6. Парадокс ошадливості.
7. Сукупний попит (AD). Цінові та нецінові фактори, що визначають сукупний попит.
8. Сукупна пропозиція (AS). Цінові та фактори, що визначають сукупну пропозицію.
9. Рівновага в моделі «сукупний попит – сукупна пропозиція».

Тема 11. Кон'юнктурні коливання економіки

1. Природа і специфіка циклічності економічної динаміки.
2. Класифікація основних макроекономічних змінних відповідно до їх

циклічних властивостей.

3. Антикризова політика держави.

Тема 12. Зайнятість та соціальний захист населення

1. Ринок робочої сили.

2. Поняття та види безробіття.

3. Втрати від безробіття та його причини.

4. Закон Оукена.

5. Поняття соціальної справедливості.

6. Поняття бідності.

7. Показники рівня життя населення.

Тема 13. Фіскальна та монетарна політика держави

1. Сутність податково-бюджетної політики.

2. Мультиплікатори фіскальної політики.

3. Дискреційна і недискреційна фіскальна політика.

4. Державний бюджет та державний борг.

5. Структура грошової маси. Грошові агрегати.

6. Депозитний та грошовий мультиплікатори.

7. Сутність монетарної політики держави.

Тема 14. Грошовий та фіскальний аспекти інфляції

1. Причини, типи і форми проявлення інфляції.

2. Взаємозв'язок інфляції та безробіття: крива Філіпса.

3. Антиінфляційна політика держави.

Тема 15. Зовнішня торгівля та зовнішньоекономічна політика держави

1. Міжнародний поділ праці.

2. Поняття міжнародної торгівлі. Платіжний баланс.

3. Теорії абсолютних та відносних переваг.

4. Сучасні концепції міжнародної торгівлі.

5. Сутність та інструменти зовнішньоторговельної політики.

6. Економічні наслідки впровадження обмежень у зовнішню торгівлю.

7. Валютна система.

3. Критерії оцінювання

Час виконання тестових завдань – 180 хвилин.

Екзаменаційний тест складається із 90 завдань, з яких – 85 тестів закритого типу (з альтернативними вибірковими відповідями в 4-х варіантах) та 5 тестів відкритого типу (самостійна відповідь на питання, на утворення логічних пар, на визначення термінологічних понять, написання міні-творів, есе та інших форм творчої роботи).

За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал.

Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання	Кількість правильних відповідей за тестові питання	Бал за 200-бальною шкалою оцінювання
0	0	43	108
1	66	44	109
2	67	45	110
3	68	46	111
4	69	47	112
5	70	48	113
6	71	49	114
7	72	50	115
8	73	51	116
9	74	52	117
10	75	53	118
11	76	54	119
12	77	55	120
13	78	56	121
14	79	57	122
15	80	58	123
16	81	59	124
17	82	60	125
18	83	61	126
19	84	62	127
20	85	63	128
21	86	64	129
22	87	65	130
23	88	66	131
24	89	67	132
25	90	68	133
26	91	69	134
27	92	70	135
28	93	71	136
29	94	72	137
30	95	73	138
31	96	74	139

32	97	75	140
33	98	76	141
34	99	77	142
35	100	78	143
36	101	79	144
37	102	80	145
38	103	81	146
39	104	82	147
40	105	83	148
41	106	84	149
42	107	85	150

Від 86-го до 90-го завдання за кожну відповідь нараховується від 0 до 10 балів у залежності від повноти відповіді.

7,6 – 10 балів – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином.

5,1 – 7,5 балів – завдання виконано повністю, але допущено незначні неточності у розрахунках або оформленні; або при належному оформленні завдання виконано не менш ніж на 80%.

2,6 – 5 балів – завдання виконано менш ніж на 60%, за умови належного оформлення; або не менш ніж на 80% якщо допущені незначні помилки у розрахунках або оформленні.

0 – 2,5 балів – завдання виконано менш ніж на 40%, без належного оформлення, зі значними помилками у розрахунках або оформленні.

Отже, за 5 завдань відкритої форми з розгорнутою відповіддю вступник може набрати від 0 до 50 балів.

Остаточна конкурсна оцінка (**КО**) за 200-бальною шкалою (від 0 до 200) формується за формулою:

$$\text{КО} = 3\text{T} + \text{BT},$$

де **3Т** – бали за виконання завдань тесту з вибором однієї правильної (див. таблицю); **BT** – бали за виконання завдань тесту відкритої форми з розгорнутою відповіддю (від 86-го до 90-го).

4. Список рекомендованої літератури

1. Економічна теорія [Текст]: навч. посіб / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, О. С. Марченко та ін.; за заг. Л.С. Шевченко. – 2-ге вид. – Харків: Право, 2019. – 268 с.

2. Економічна теорія [Текст]: підручник / за ред. В. М. Тарасевича. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. – 784 с.

3. Кокарєв І. В. Основи економічної теорії [Текст]: курс лекцій / І. В. Кокарєв. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 220 с.

4. Мацелюх Н. П. Економічні теорії в системі наукових економічних знань [Текст]: навч. посібник / Н. П. Мацелюх, І. А. Максименко. – 2-ге вид.,

перероб. та доп. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 226 с.

5. Чепінога В. Г. Основи економічної теорії [Текст]: навч. посібник. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. – 240 с.

6. Економічна теорія: Політекономія [Текст]: Підручник / за ред. В.Д. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – 9-те вид., доповн. – К.: Знання, 2014. – 710 с.

7. Економічна теорія: політекономія: практикум [Текст]: навч. посіб./ за ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2013. – 494 с.

8. Економічна теорія [Текст]: навчальний посібник / О.В. Стефанишин [та ін.] ; Міністерство освіти і науки України, Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – 335 с.

9. Економічна теорія: навч. посібник / за заг. ред. В.П. Решетило. – Харків: ХНУМГ, 2015. – 290 с.

10. Економічна теорія: практикум (тести і задачі) [Текст]: навч. посібник [О.Ватаманюк, Є.Майовець, М.Стирський та ін.]; за ред. О.З.Ватаманюка. – Львів: Інтелект-захід, 2010. – 374 с.